

LIETUVOS SAVIVALDYBIŲ ASOCIACIJA

Kodas 124111348, T. Vrublevskio g. 6, LT-01100 Vilnius, tel. (8 5) 261 6063, faksas (8 5) 261 5366,
el. p. bendras@lsa.lt, atsisk. sąsk. LT287044060001377867 AB SEB bankas, banko kodas 70440

Lietuvos Respublikos
socialinės apsaugos ir darbo ministerijai

2022- 05- Nr. (15) - SD-
I 2022-05-06 Nr. (19.1-33) STAP-341

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO PROJEKTŲ DERINIMO

Lietuvos savivaldybių asociacija išnagrinėjo derinimui gautus penkis Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimų projektus, reglamentuojančius socialinių paslaugų mokėjimo, finansavimo, planavimo metodikas ir teikia šias pastabas bei pasiūlymus:

I. Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2006 m. birželio 14 d. nutarimo Nr. 583 „Dėl Mokėjimo už socialines paslaugas tvarkos aprašo patvirtinimo“ pakeitimo projekto.

Svarbu, kad projekto naujos nuostatos numato sumažinti savivaldybėms administracinę naštą, kuomet kelis kartus per metus pasikeitus asmens pajamoms ar paslaugos kainai reikia keisti ir naujai pasirašinėti su paslaugų gavėjais sudarytas sutartis. Savivaldybės siūlo dar labiau sukonkretinti šią nuostatą nebepaliekant varianto dėl konkretaus asmens (šeimos) mokėjimo už socialines paslaugas nustatymo sutartyje. Atkreipiame dėmesį, kad projekto Mokėjimo už socialines paslaugas tvarkos aprašo 8 punkte numatyta, kad „sutartyje privalo būti nustatyti asmens (šeimos) mokėjimo už socialines paslaugas **dydžiai procentine išraiška**...”. Todėl reikia tikslinti minėto tvarkos aprašo 7 punktą, kuris reglamentuoja, kad „mokėjimo už socialines paslaugas dydis gali būti nustatytas **tik pinigine išraiška**”.

Kauno m. savivaldybė siūlo išbraukti žodžius **dydžiai procentine išraiška**, kadangi savivaldybės, neviršydamos Socialinių paslaugų įstatyme ir jį įgyvendinančiuose teisės aktuose nustatytų maksimalių mokėjimų ribų, turi teisę nusistatyti mokėjimo dydžius ne tik procentine išraiška, bet konkrečius mokėjimo dydžius, (pvz. kad asmenys, kurių pajamos sudaro nuo 2,5 iki 3 valstybės remiami dydžių už socialinę priežiūrą moka 0,125 VRP) arba tos savivaldybės tarybos nustatyta tvarka visiškai atleisti nuo mokėjimo už socialines paslaugas. Todėl įtvirtinus reikalavimą sutartyje nurodyti konkretaus asmens mokėjimo dydį procentine išraiška praktikoje būtų sudėtinga įgyvendinti tokią nuostatą. Be to, palikus teisės aktuose minėtus žodžius, savivaldybės vėl turės keisti šį sutarties punktą susitarimu dėl mokėjimo dydžių pakeitimo, kai keičiasi asmens gaunamos pajamos ir asmenų pasikeitęs pajamų dydis sąlygos, jog apmokėjimui už socialines paslaugas taikomas kitas nei buvęs procentinis dydis, taigi, administracinė našta savivaldybėms nesumažėtų.

II. Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2006 m. spalio 10 d. nutarimo Nr. 978 „Dėl socialinių paslaugų finansavimo ir lėšų apskaičiavimo metodikos patvirtinimo“ pakeitimo.

1. Savivaldybės vienareikšmiškai akcentuoja, kad projekto 1.2.6 papunktyje numatytas valstybės biudžeto specialiųjų tikslinių dotacijų asmeniui su sunkia negalia socialinei globai teikti dydis – 9,2 bazinės socialinės išmokos (BSI) (386,40 eurai) yra per mažas, jo nepakanka finansuoti sunkią negalia turinčio asmens socialinės globos paslaugų dalies.

Būtina didinti šį valstybinės funkcijos vykdymui skiriamą lėšų dydį ir įvertinti tai, kad kasmet auga socialinės globos (ilgalaikės, trumpalaikės, dienos institucijoje ar asmens namuose) kainos. Savivaldybės siūlo numatyti ne 9,2 socialinės išmokos (BSI) dydžio per mėnesį (Metodikos 10 punktas), siūlomas dydis 10 - 12,8 BSI. Pvz. Visagino savivaldybės valstybės biudžeto specialiųjų tikslinių

dotacijų asmeniui su sunkia negalia socialinei globai teikti išlaidos buvo 515 Eur., Joniškio raj. savivaldybėje vienam savivaldybės gyventojui tenkantis valstybės biudžeto lėšų dydis 2021 metais sudarė nuo 453,49 eurų iki 617,29 eurų per mėnesį.

Savivaldybių skaičiavimu vidutiniškai skirtumas tarp asmenų su sunkia negalia socialinės globos kainos ir asmens mokėjimo už socialinę globą dydžio sudarė 553,64 eurus. Minėtus dydžius ministerijai savivaldybės teikė šių metų kovo pabaigoje, todėl nesuprantama, kodėl savivaldybių pateikti duomenys nebuvo įvertinti.

Kauno m. savivaldybė siūlo visiškai nenurodyti konkrečios skiriamos lėšų dalies, kadangi Socialinių paslaugų įstatymo 34 straipsnio 4 dalyje numatyta, kad **socialinė globa asmenims su sunkia negalia finansuojama iš valstybės biudžeto specialių tikslinių dotacijų savivaldybių biudžetams**. Pagal šią įstatymo nuostatą formuluotą darytina išvada, kad įstatymu valstybė prisiėmė pareigą visiškai padengti šios socialinės paslaugos asmenims su sunkia negalia finansavimo išlaidas. Tuo tarpu, buvusi ir teikiama projektu 10 punkto formuluotė sudaro pagrindą laikyti, kad vienam asmeniui su sunkia negalia už socialinės globos paslaugas gali būti padengiama ne daugiau kaip 9,2 BSI, nepriklausomai nuo to, ar tai dienos socialinė globa, ar institucinė globa. Tokiu atveju, savivaldybės, įvertinus tai, kad ši paslauga yra valstybės funkcija, turėtų nustatyti socialinės globos paslaugos asmenims su sunkia negalia maksimalų finansuotiną dydį iki 9,2 BSI, kas visiškai neatitiktų šių paslaugų kainų ir toks dydis dažniausiai nepadengtų institucinės socialinės globos kainos dalies, minusavus asmens mokėtiną dydį (*pvz. už 10 val. per dieną, 7 dienas per savaitę dienos socialinės globos paslaugas namuose 1 asmeniui su sunkia negalia apmokėti reikia iki 3500 Eur per mėnesį; už ilgalaikės socialinės globos paslaugas 1 asmeniui su sunkia negalia vidutiniškai reikia apmokėti apie 650 Eur*).

Pažymėtina, kad ir iki šiol pagal buvusią šio punkto formuluotę (su kitokiu dydžiu) praktikoje kasmet planuojant valstybės biudžeto lėšų poreikį šiai paslaugai apmokėti susiduriama su sunkumais, kuomet vertinant turimą/planuojamą turėti asmenų su sunkia negalia skaičių, kurie gauna/galimai gaus socialinės globos paslaugas, skaičiuotina ženkiai mažesnė finansavimo suma nei yra realus poreikis ir paslaugos kaina, ir kasmet šių lėšų poreikis tikslinamas didinant valstybės finansavimą (praktikoje skiriama daugiau nei skaičiuotina pagal minėtą nuostatą). Dėl netinkamo lėšų dydžio nustatymo savivaldybėms buvo pateiktos pastabos ir iš Valstybės kontrolės dėl netikslaus lėšų poreikio planavimo.

2. Dėl „19¹. punkto. Siūlome šį punktą papildyti nuostata, kad Šeimynos dalyvio išlaikymo pajamas Savivaldybės moka **proporcingai pagal Šeimynoje iš kiekvienos Savivaldybės apgyvendintų vaikų skaičių**.

3. Dėl 28 punkto. Šiame punkte nurodyta, kad maitinimo išlaidų, išlaidų medikamentams, patalynei ir aprangai finansiniai normatyvai ateinantiems metams kasmet iš naujo **persvarstomi** atsižvelgiant į Lietuvos statistikos departamento skelbiamą informaciją apie vartojimo prekių ir paslaugų kainų pokyčius. Savivaldybėms neaišku, kaip realiai įgyvendinti šią nuostatą, nes iškilo klausimas, kas turima omenyje nurodant „persvarstyti“. Ar tai reiškia, kad savivaldybės kasmet iš naujo turi tvirtinti maitinimo normatyvą, kai šis yra sudedamoji jau patvirtintos kainos dalis? Prašome sukonkretinti ir detalizuoti šią sąvoką.

4. Dėl 20 p. Šio punkto formuluotė yra neaiški. Savivaldybėms nesuprantama, kodėl savivaldybė paslaugų kainą turėtų derinti su socialinių paslaugų įstaigos dalininkais (savininkais). Siūloma tokia 20 punkto formuluotė: „20. Perkamų (parduodamų) ar finansuojamų prevencinių, bendrųjų socialinių paslaugų ir socialinės priežiūros kainą savivaldybės suderina su socialinių paslaugų įstaiga atsižvelgdamos į prevencinių bendrųjų socialinių paslaugų ir socialinės priežiūros organizavimo išlaidas, socialinių paslaugų teikimo savivaldybės teritorijoje ypatumus ir šių išlaidų efektyvų panaudojimą.“ Kaip kainos derinimas turėtų vykti tarp socialinių paslaugų įstaigos ir jos dalininkų (savininkų), reglamentuoti nebūtina.

5. Socialinių paslaugų finansavimo ir lėšų apskaičiavimo metodikos 20 punktas nurodo, kad socialinės globos kainą socialinės globos įstaigos nustato pagal 22 punkte nurodytą lėšų dalį. (bendroji ir kintamoji). Atkreipiame dėmesį, kad vieną iš sudedamųjų kintamosios kainos dalį sudaro maitinimo išlaidos. Metodikos 28 punkte nurodoma kaip turi būti apskaičiuojamos maitinimo išlaidos. Savivaldybės siūlo tokį algoritmą: socialines paslaugas teikianti įstaiga kasmet pasiskaičiuoja maitinimo normatyvą pagal Metodiką ir jeigu šis didėja, tuomet teikia savivaldybei ar kitam įstaigos savininkui prašymą didinti paslaugos kainą dėl pasikeitusių sąnaudų.

6. Dėl keičiamo 28 p., kuriame nustatoma prievolė savivaldybės tarybos sprendimu tvirtinti ne tik socialinės globos maksimalią kainą, bet ir socialinės priežiūros paslaugų kainą. Vilniaus miesto savivaldybės administracijos Socialinių paslaugų skyriaus nuomone, tai perteklinis reguliavimas ir papildoma administracinė našta savivaldybėms. Abejojama šio punkto tinkamumu, nes jį įgyvendinant kiltų rizika, kad visos akredituotos socialinės priežiūros paslaugos būtų teikiamos už nustatytą maksimalią kainą, tai sumažintų konkurenciją. Taip pat atkreiptinas dėmesys, kad patvirtinti paslaugų akreditavimo reikalavimai yra gana platūs ir abstraktūs, taigi teigti, kad visi paslaugų teikėjai teikia vienodas paslaugas, nėra pagrindo. Nėra teisinga mokėti už socialinės priežiūros paslaugas vienodą kainą. Pvz. Vilniaus miesto savivaldybės administracijos direktoriaus įsakymu yra patvirtinta akredituotos socialinės priežiūros paslaugų kainos derinimo tvarka - tokios reguliavimo tvarkos savivaldybėms pakanka.

7. Dėl projekto 34 p. Siūlome jį išbraukti, nes jis perteklinis, savivaldybėms didinantis administracinę naštą. Pažymime, kad visų įstaigų paslaugų kainos yra SPIS sistemoje (sistema iki šiol nesutvarkyta, ji trikdo savivaldybių darbą). Savivaldybės nemato prasmės rinkti visų įstaigų, visų teikiamų paslaugų kainas, pagal gavėjų grupes ir pateikti jas sudėtingoje SPPD teikiamoje formoje. Savivaldybėms nesuprantamas tokio darbo rezultatas ir jo vertė. SPPD nurodomos minimalios ir maksimalios paslaugų kainos skiriasi keliasdešimt kartų, todėl ir vidutinė paslaugos kaina nėra reali. Tokiais duomenimis savivaldybės negali vadovautis nustatant maksimalius kainų dydžius.

8. Savivaldybės informavo, kad dėl numatomų dokumentų pakeitimų, savivaldybės turės parengti ir patvirtinti nemažai naujų teisės aktų. Savivaldybės iki liepos 1 d. neturės galimybių atlikti minėtų darbų, todėl prašome keisti nutarimų įsigaliojimo terminą iš šių metų liepos 1 d. į 2023 m. sausio 1d.

III. Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2006 m. lapkričio 15 d. nutarimo Nr. 1132 „Dėl socialinių paslaugų planavimo metodikos patvirtinimo“ pakeitimo projekto.

Savivaldybės jau ne vienerius metus teikia siūlymus SADM ir prašo atsisakyti Socialinių paslaugų plano dėl jo pasenusios struktūros ir dėl to, jog jis dubliuoja strateginio planavimo dokumentus. Savivaldybės veiklą planuoja ir organizuoja vadovaudamasis pasikeitusiomis naujomis planavimo metodikomis. Socialinių paslaugų planas yra įtraukiamas į strateginį veiklos planą ir yra savivaldybės strateginio veiklos plano ir savivaldybės biudžeto tvirtinimo rezultatas.

Kitiems derinamiems projektams pastabų neturime.

Direktorė

R. Žakaitienė

A.Vareikytė, 2791353